

ВІБРАЦІЯ	ДСТУ 2300—93
Терміни та визначення	
ВИБРАЦИЯ	
Темины и определения	
VIBRATION	
Terms and definitions	

Чинний від 01.01.95

Цей стандарт установлює основні терміни та визначення у галузі вібрації, Терміни обов'язкові для використання в усіх видах документації, науково-технічній, навчальній і довідковій літературі та в комп'ютерних інформаційних системах. Для кожного поняття встановлено один стандартизований термін. Стандартизовані терміни набрано напівжирним шрифтом, їх короткі форми курсивом. Не дозволяється вживати терміни-синоніми, наведені в круглих дужках після стандартизованого терміна з позначкою «Нд». Такі терміни представлено курсивом. Наведені визначення можна при необхідності змінювати, вводячи до них похідні ознаки, розкриваючи значення використовуваних термінів, зазначаючи об'єкти, які входять у обсяг і зміст понять, визначених у цьому стандарті. Терміни, необхідні для розуміння стандарту, визначення яких наведено в інших стандартах, подано в додатку 1. Пояснення до деяких термінів - у додатку 2. У стандарті, як довідкові, подано німецькі [de] англійські [en], французькі [fr], та російські [ru] відповідники стандартизованих термінів, а також визначення російською мовою, взяті з відповідних міжнародних і державних стандартів. Якщо визначені і терміна російською мовою відсутні в чинних державних російськомовних стандартах, то подається переклад терміна та визначення російською мовою в круглих дужках. У стандарті наведено абеткові покажчики термінів та їх іншомовних відповідників.

ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ І ЗАГАЛЬНІ ПОНЯТТЯ

1 коливання	de	Schwingung
Зміна в часі будь-якої величини,	en	oscillation
яка характеризується черговим зростанням та спадом її значень відносно деякого середнього значення	fr	oscillation
	ru	(колебания
		Изменение во времени какой-либо
		величины, характеризующиеся
		поочередным возрастанием и
		убыванием ее значений относительно
		некоторого среднего значения)
2 вібрація (Нд вібрації)	de	Vibration
Рух матеріальної точки або механічної системи, при	en	vibration
	fr	vibration

якому чергове зростають і спадають за часом значення величини, що характеризує цей рух	gu	(вібрація Движение материальной точки или механической системы, при котором поочередно возрастают и убывают во времени значения величины, характеризующие это движение)
3 вібраційна техніка; сібротехніка Сукупність методів і засобів збудження, корисного застосування і вимірювання вібрації, вібраційної діагностики, вібраційного захисту та вібраційних випробувань	de en fr gu	Vibrationstechnik vibration engineering technique vibratoire вибрационная техника Совокупность методов и средств возбуждения, полезного применения и измерения вибрации, вибрационной диагностики, вибрационной защиты и вибрационных испытаний
4 вібробудник (Нд вібратор) Пристрій, призначений для збудження вібрації, який використовується самостійно або у складі її того пристрою	de en fr gu	Schwingungserreger vibration generetor generateur de vibration вибровозбудитель Устройство, предназначенное для возбуждения вибрации и используемое самостоятельно или в составе другого устройства
5 вібраційна машина; вібромашина Машина, виконавчому механізму якої надають вібрацію для здійснення чи інтенсифікації виконуваного процесу чи підвищення його якості	de en fr gu	Vibrationsmaschine Vibration mashine maschine a vibration вибрационная машина Машина, исполнительному органу которой сообщают вибрацию для осуществления или интенсификации выполняемого процесса или повышения его качества
6 віброметрія Сукупність засобів і методів вимірювання величин, що характеризують вібрацію	de en fr gu	Schwingungsmesstechnik vibration mesure de vibration віброметрия Совокупность средств и методов измерения величин, характеризующих вибрацию
7 вібраційна надійність; вібронадійність Властивість об'єкта зберігати за часом в заданих межах значення всіх параметрів, які характеризують здатність виконувати потрібні функції під час дії вібрації та після її припинення	en gu	Vibration dependability (вибрационная надежность Свойство объекта сохранить во времени и установленных, пределах значения всех параметров, характеризующих способность выполнять требуемые функции при воздействии вибрация и после ее прекращения)

Примітка. Вібронадійність є складною властивістю, яка залежно від призначення об'єкта характеризується вібростійкістю та віброміцкістю

8 вібраційна стійкість; вібростійкість	de	Schwingungswiccerstandsfahigkeit
Властивість об'єкта під час заданої вібрації виконувати потрібні функції та зберігати в межах норм значення параметрів	en fr ru	vibration proper functioning Stabilite vibratoire вибрационная устойчивость Свойство объекта при заданной вибрации выполнять требуемые функции и сохранять в пределах норм значения параметров
9 вібраційна міцність; віброміцність	de en fr	Schwingungfestigkcit vibration strenght resistance vibratoire
Властивість об'єкта зберігати міцність під час дії вібрації та після її припинення	ru	(вибрационная прочность Свойство объекта сохранить прочность при действии вибрации и после ее прекращения)
10 вібраційні випробування; вібровипробування	de en fr	Vibrationsprüfung vibration testing essai vibratoire
Випробування об'єкта під час заданої вібрації	ru	вибрационные испытания. Испытания объекта при заданной вибрации
11 вібраційна установка; вібро-установка Сукупність засобів, що забезпечують проведення вібраційних випробувань	ru	(вибрационная установка Совокупность средств, которые обеспечивают проведение вибрационных испытаний)
12 вібраційна діагностика	de	Schwingungsdiagnostik
Технічна діагностика, яка ґрунтується на аналізі вібрації об'єкта діагностування	en fr ru	vibration diagnostics diagnostic vibratoire вибрационная диагностика Техническая диагностика, основанная на анализе вибрации объекта диагностирования
13 змушувальна сила (момент)	de en	Erregerkraft (-moment) exciting force (torgue)
Змінна в часі зовнішня сила (момент) , яка не залежить від стану системи і підтримує її вібрацію	fr ru	force (moment) excitante вынуждающая сила (момент) Переменная во времени внешняя сила (момент), не зависящая от состояния системы и поддерживающая ее вибрацию
14 силове збудження (вібрації)	de en	Krafterregung force excitation
(Нд динамічне збудження)	fr	excitation forcee

Збудження вібрації системи змушувальними силами та (або) моментами	ru	силовое возбуждение (вибрации) Возбуждение вибрации системы вынуждающими силами и (или) моментами
15 кінематичне збудження (вібрації)	de	Wegerregung
	en	kinematic excitation
	fr	excitation cinématique
Збудження вібрації системи шляхом надання яким-небудь її точкам заданих рухів, які не залежать від стану системи	ru	кинематическое возбуждение (вибрации) Возбуждение вибрации системы путей сообщения каким-либо ее точкам заданных движений, не зависящих от состояния системы
16 параметричне збудження (вібрації)	de	Parameterregung
	en	parametric excitation
	fr	excitation paramétrique
Збудження вібрації системи шляхом незалежної від стану системи зміни в часі одного чи декількох її параметрів (маси, моменту інерції, коефіцієнта жорсткості, коефіцієнта опору)	ru	параметрическое возбуждение (вибрации) Возбуждение вибрации системы не зависящим от состояния системы изменением во времени одного или нескольких ее параметров (массы, момента инерции, коэффициента жесткости, коэффициента сопротивления)
17 самозбудження (вібрації)	de	Selbsterregung
Збудження вібрації системи за рахунок надходження до неї енергії від неколивного джерела, яке регулюється рухом самої системи	en	self-excitation
	fr	auto-excitation d'oscillations
	ru	самовозбуждение (вибрации) Возбуждение вибрации системы за счет поступления к ней энергии от не колебательного источника, которое регулируется Движением самой системы
18 м'яке самозбудження (вібрації)	de	Weiche Selbsterregung
	en	soft self-excitation
Самозбудження вібрації системи, яке виникає після як завгодно малого збурення стану рівноваги системи	ru	мягкое самовозбуждение (вибрации) Самовозбуждение вибрации системы, которое возникает после сколь угодно малого возмущения состояния равновесия системы
19 жорстке самозбудження (вібрації)	de	Harte Selbsterregung
	en	hard self-excitation
	ru	жесткое самовозбуждение (вибрации) Самовозбуждение вибрации системы, которое возникает лишь после достаточно большого возмущения состояния равновесия системы
20 гармонічне збудження	de	Harmonischerregung

(вібрації)	cn	harmonic excitation
Силове чи кінематичне збудження вібрації за гармонічним Законом.	fr	excitation harmonique
Примітка. При гармонічному законі змушувальна сила чи задане переміщення точки механічної системи прямо пропорційні синусу з аргументом, який лінійно залежить від часу	gu	(гармоническое возбуждение (вибрации) Силовое или кинематическое возбуждение вибрации по гармоническому закону)
21 демпфування (вібрації)	de	Dämpfung
Зменшення рівня вібрації внаслідок розсіювання механічної енергії	en	damping
	fr	amortissement
	gu	демпфирование (вибрации) Уменьшение уровня вибрации вследствие рассеивания механической энергии
22 лінійне демпфування	de	Lineare Dämpfung
Демпфування вібрації, при якому дисипативна сила має лінійну залежність від узагальненої швидкості	en	linear damping
	fr	amortissement line'aire
	gu	(линейное демпфирование) Демпфирование вибрации, при котором диссипативная сила имеет линейную зависимость от обобщенной скорости)
2. ВИДИ ВІБРАЦІЇ		
23 прямолінійна вібрація точки	de	Geradlinicge Vibration
Вібрацій точки по прямолінійній траєкторії	en	rectilinear vibration
	fr	vibration reclihgne
	gu	прямолинейная вибрация точки Вибрация точки по прямолинейной траектории
24 плоска вібрація точки	de	Ebene Vibration
Вібрація точки по плоскій траєкторії	en	plane vibration
	fr	vibration plane
	gu	плоская вибрация точки Вибрация точки по плоской траектории
25 просторова вібрація точки	de	Räumliche Vibration
Вібрація точки по просторовій траєкторії	en	spare vibration
	fr	vibration spaciiale
	gu	пространственная вибрация точки Вибрация точки по пространственной траектории
26 поступальна вібрація (Нд лінійна вібрація)	de	Transationsvibration
Вібрація твердого тіла під час його поступального руху	en	translational vibration
	fr	vibration en translation

	ru	поступательная вибрация Вибрация твердого тела при его поступательном движении
27 кутова вібрація (Нд обертальна вібрація)	de	Drehvibration
Кутова вібрація твердого тіла навколо певної осі	en	angular vibration
	fr	vibration angulaire
	ru	(угловая вибрация Угловая вибрация твердого тела вокруг определенной оси)
28 [майже] періодична вібрація	de	[Fast]Periodische Vibration
Вібрація, під час якої кожне значення величини, що характеризує вібрацію, [майже] повторюється через рівні інтервали часу.	en	[quasi-] periodic vibration
	fr	vibration [quasi-] periodique
	ru	(почти) периодическая вибрация. Вибрация, при которой каждое значение величины, характеризующей вибрацию, [почти] повторяется через равные интервалы времени
29 синхронні вібрації	de	Frequenzgleiche Vibrationen
Дві чи більше періодичні вібрації, що відбуваються одночасно та мають рівні частоти	en	synchronous vibrations
	fr	vibrations synchrones
	ru	синхронные вибрации Две или более одновременно совершающиеся периодические вибрации, имеющие равные частоты
30 биття	de	Schwebung
Вібрація, амплітуда якої періодично змінюється і яка є наслідком складання двох гармонічних вібрацій з близькими частотами	en	beats
	fr	battements
	ru	биения Вибрация, амплитуда которой периодически изменяется и которая является результатом сложения двух гармонических вибраций с близкими частотами
	en	parametric vibration
	fr	Vibration parametrique
	ru	параметрическая вибрация Вибрация системы, вызванная и поддерживаемая параметрическим возбуждением
	de	Selbsterregte Vibration
	en	self-excited vibration
	fr	vibration auto-excitée

- ru автоколебания
Колебания системы, возникающие
в результате самовозбуждения
- de Stationäre Vibration
en Steady-state vibration
fr vibration entretenue
ru (установившаяся вибрация
Вынужденная периодическая
вибрация, которая
устанавливается в системе через
определенное время после начала
ее возбуждения или его
изменения)
- de Übergangsvibration
en transient vibration
fr transient vibration
ru (переходная вибрация
Процессы установления,
исчезновения и изменения
характеристик вибрации)
- de Abklingende Vibration
en decaying vibration
fr vibration amortie
ru затухающая вибрация Вибрация с
уменьшающимися во времени
значениями размаха
- de Anfachte Vibration
en increasing vibration
fr vibration agrandie
ru нарастающая вибрация
Вибрация с увеличивающимися
во времени значениями размаха
- de Resonanz
en resonance
fr resonance
ru (резонанс
Резкое возрастание амплитуды
вибрации механической системы,
которое возникает в ней при
совпадении собственных частот с
частотой возмущающей силы)

